

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD
REPUBLIKE SRPSKE
Broj: 71 0 Rs 212834 18 Rev
Banjaluka: 13.6.2018. godine

Vrhovni sud Republike Srpske u vijeću sastavljenom od sudija Rose Obradović, kao predsjednika vijeća, Senada Tice i Gorjane Popadić, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužitelja-protutuženog Z. S. iz B., zastupanog po punomoćniku N. K., advokatu iz B., protiv tuženog-protutužitelja Javno preduzeće „Putevi Republike Srpske“ Banjaluka, zastupanog po direktoru N. N., po tužbi radi isplate i po protutužbi radi poništenja ugovora, vrijednost predmeta spora 46.194,96 KM, odlučujući o reviziji tužitelja-protutuženog izjavljenoj protiv presude Okružnog suda u Banjaluci broj: 71 0 Rs 212834 17 Rsž od 13.11.2017. godine, na sjednici održanoj 13.6.2018. godine, donio je

PRESUDU

Revizija se odbija.

Obrazloženje

Prvostepenom presudom Osnovnog suda u Banjaluci broj: 71 0 Rs 212834 15 Rs od 18.8.2016. godine, odbijen je tužbeni zahtjev tužitelja kojim traži da se obaveže tuženi da mu na ime ugovorene naknade isplati iznos od 46.194,96 KM sa zakonskom zateznom kamatom počev od 12.5.2014. godine do isplate.

Odbijen je protivtužbeni zahtjev tuženog kojim traži da se utvrdi da je ništava odredba člana 11. ugovora o pravima i obavezama izvršnog direktora i o radu broj: ... od 6.3.2012. godine, zaključenog sa tužiteljem.

Drugostepenom presudom Okružnog suda u Banjaluci broj: 71 0 Rs 212834 17 Rsž od 13.11.2017. godine, odbijene su žalbe stranaka i potvrđena prvostepena presuda.

Odbijen je zahtjev tužitelja za naknadu troškova žalbenog postupka, i to troškova na ime sastava žalbe u iznosu od 1.125,00 KM i troškova na ime sastava odgovora na žalbu u iznosu od 1.125,00 KM.

Tužitelj revizijom pobija drugostepenu odluku zbog povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava, sa prijedlogom da se revizija usvoji, pobijana odluka preinači i tužbeni zahtjev usvoji ili da se ukine i predmet vrati istom sudu na ponovno suđenje.

Tuženi u odgovoru predlaže da se revizija odbije.

Revizija nije osnovana.

Predmet spora po tužbi tužitelja je zahtjev za isplatu ugovorene naknade u iznosu od 46.194,96 KM, sa zakonskom zateznom kamatom počev od 12.5.2014. godine do isplate.

Prvostepeni sud nalazi da je između stranaka nesporno da je odlukom Nadzornog odbora tuženog broj: ... od 6.3.2012. godine, tužitelj imenovan za izvršnog direktora na mandatni period od 4 godine, slijedom čega su partične stranke zaključile ugovor o pravima i obavezama izvršnog direktora i o radu broj: ... od 6.3.2012. godine, kojim su uredili međusobna prava i obaveze.

Članom 10. stav 1. je vrijeme važenja ugovora ograničeno mandatom direktora, s tim da može biti produžen ukoliko direktor bude ponovno imenovan. Stavom 2. je predviđeno da ugovor može biti raskinut i prije isteka roka na koji je zaključen, ukoliko odlukom nadležnog organa tuženog izvršni direktor bude razriješen sa funkcije, na način i pod uslovima propisanim zakonom.

Nakon isteka mandata na koji je izabran ili u slučaju smjene sa funkcije direktora prije isteka mandata, direktor ostaje u radnom odnosu u preduzeću (tuženom) gdje će biti raspoređen na radno mjesto koje odgovara njegovoj stručnoj spremi i radnom iskustvu, kao i znanjima kojima raspolaže (član 5. stav 3.).

U članu 11. ugovoreno je pravo tužitelja na otpremninu u visini jedne godišnje plate ostvarene u godini prije razrješenja sa funkcije, u slučaju raskida ugovora od strane tuženog prije isteka perioda imenovanja. Prema stavu 2. ovog člana, izvršni direktor ima pravo na naplatu otpremnine u roku od 30 dana od dana raskida ugovora.

Nesporno je da je odlukom Nadzornog odbora broj: ... od 11.4.2014. godine, tužitelj razriješen funkcije izvršnog direktora prije isteka perioda imenovanja i da je, potom, sa tuženim zaključio novi ugovor o radu broj: ... od 22.4.2014. godine, kojim je zasnovao radni odnos na neodređeno vrijeme na radnom mjestu „Kontrolor naplate prihoda“ u sjedištu poslodavca.

Prvostepeni sud je utvrdio da tužitelj nije pobijao odluku o razrješenju sa mjesta izvršnog direktora, te je zaključio da je isključena mogućnost da se u ovoj parnici cijeni njena zakonitost.

Po stavu prvostepenog suda, kod ugovaranja prava na otpremninu stranke su imale u vidu odredbu člana 35. Zakona o radnim odnosima u državnim organima (“Službeni glasnik RS“, broj: 11/94, 6/97 i 96/03).

Prvostepeni sud obrazlaže da se isplatom otpremnine obezbjeđuje da radnik „ima dovoljno vremena da nađe novi posao“, a kako je tužitelj po razrješenju odmah zaključio novi ugovor o radu, nalazi da mu ne pripada pravo na otpremninu.

Pored toga prvostepeni sud cijeni da, sve i kada bi se prihvatilo da je tužitelj dokazao osnov zahtjeva, on nije dokazao visinu novčanog potraživanja. Prvostepeni sud nalazi da je tužitelj visinu potraživanja dokazivao prilaganjem uvjerenja od 28.2.2014. godine o visini neto primanja, dok je tužena to osporavala dokazima da je odlukom Vlade Republike Srpske u spornom periodu došlo do umanjenja plata i naknada za direktore u javnim preduzećima. Kako u tim okolnostima tužitelj nije izvodio dokaz vještačenjem po vještaku finansijske struke, prvostepeni sud zahtjev nalazi nedokazanim u pogledu visine ukazujući da bi u svakom slučaju trebalo odbiti primanja koja je tužitelj ostvario kod tuženog nakon razrješenja po zaključenom novom ugovoru o radu, jer „jedna druga isključuju, a nikako se ne kumuliraju“.

Odluka prvostepenog suda zasnovana je na odredbama člana 39., 118. i 141. Zakona o radu („Službeni glasnik RS“, prečišćeni tekst broj: 55/07 –u daljem tekstu: ZR).

Drugostepeni sud u cijelosti prihvaća činjenična utvrđenja i pravne zaključke prvostepenog suda, iz kog razloga odbija žalbu tužitelja (i tuženog) i potvrđuje prvostepenu presudu.

Po shvatanju drugostepenog suda, ugovor o radu koga su stranke zaključile 6.3.2012. godine, po svojoj prirodi predstavlja „mješoviti ugovor“ koji sadrži odredbe ugovora o radu za direktora iz člana 39. ZR, ali i odredbe tipične za menadžerski ugovor, kakva je odredba člana 11.

Drugostepeni sud ukazuje da je Vlada Republike Srpske, kao osnivač tuženog, zaključkom broj: ... od 17.3.2013. godine, zatražila od direktora u javnim preduzećima, fondovima, ustanovama i agencijama da „stave na raspolaganje svoj mandat“, dok je zaključkom broj: ... od 11.4.2014. godine prihvatila „stavljene“ mandate direktora i zamjenika direktora i zadužila Nadzorni odbor da donese odluke o njihovom razrješenju.

Po ocjeni drugostepenog suda, tužitelj je dao saglasnost za razrješenje sa dužnosti direktora stavljanjem mandata na raspolaganje, pa kako nije u pitanju jednostrani raskid ugovora od strane tuženog, ne postoji osnov za isplatu otpremnine po članu 11. ugovora.

Drugostepena odluka je pravilna.

Tužitelj je sa tuženim zaključio naprijed opisani ugovor o radu koji ima u vidu odredba člana 39. ZR, nakon što ga je Nadzorni odbor tuženog, u skladu sa ovlaštenjima sadržanim u odredbi člana 7. d) Zakona o javnim preduzećima („Službeni glasnik RS“ broj: 75/04 i 78/11) imenovao na tu funkciju na mandatni period od četiri godine.

Nije sporno, o čemu svjedoče i materijalni dokazi koje je izveo tuženi, da je Vlada Republike Srpske, kao osnivač tuženog, dana 17.3.2013. godine donijela zaključak broj: ... kojim je od direktora, zamjenika direktora i izvršnih direktora u javnim preduzećima (kakvo preduzeće je i tuženi), javnim fondovima, javnim ustanovama, upravama, upravnim organizacijama i agencijama, zatražila da u roku od 7 dana stave Vladi Republike Srpske svoj mandat na raspolaganje. Ovaj zaključak je objavljen u sredstvima javnog informisanja na osnovu čega je dobio karakter opštepoznate činjenice. Protiv navedenog zaključka niko nije pokretao postupak radi ispitivanja njegove zakonitosti, pa tako ni tužitelj kao izvršni direktor tuženog za finansijsko računovodstvene poslove, iako se navedeni zaključak direktno odnosi i na njega.

Zaključkom Vlade Republike Srpske broj: ... od 11.4.2014. godine (koji je čitan kao dokaz), konstatovano je (tačka 4.) da ona prihvata mandat direktora i izvršnih direktora JP „Putevi Republike Srpske“ ponuđene u skladu sa zaključkom broj: ... od 17.3.2013. godine i zadužuje Nadzorni odbor tuženog da donese odluku o razrješenju istih. Iz ovih razloga ne stoji tvrdnja revidenta da provedenim dokazima nije dokazano da je tužitelj stavio „mandat na raspolaganje Vladi Republike Srpske“.

Kod ovakvog stanja činjenica očigledno je da je raskid ugovora o radu potaknut radnjom tužitelja koji je predao mandat i djelovanjem Vlade Republike Srpske, osnivača tuženog, koja snosi odgovornost (pa srazmjerno toj odgovornosti ima i određena ovlaštenja) za rad tuženog, jer se radi o obavljanju opštekorisne javne djelatnosti od interesa za cijelu republiku i njene građane,

zbog čega je tuženi kao javno preduzeće i osnovan. Vlada Republike Srpske je prihvatila taj mandat i tuženom naložila određene aktivnosti.

Iz datog slijedi da ugovor o radu nije jednostrano i samovoljno raskinuo tuženi, već je raskid rezultat djelovanja tužitelja (ovo bez obzira što mandat izvršnog direktora nije stavio na raspolaganje direktno tuženom već Vladi Republike Srpske), pa nisu ispunjeni uslovi iz člana 11. tog ugovora koji govori o spornoj otpremnini koju tužitelj potražuje u ovoj parnici.

Pored toga, članom 11. ugovora je doslovno regulisano: „U slučaju da ovaj ugovor bude raskinut od strane Javnog preduzeća prije isteka mandata, Izvršnom direktoru pripada pravo na otpremninu...“. Otpremnina, u radnom pravu, oduvijek predstavlja određeni novčani iznos koji se pod određenim zakonom propisanim uslovima, isplaćuje radniku prilikom odlaska u penziju ili u slučaju prestanka radnog odnosa voljom poslodavca. Ona ima svrhu materijalnog zbrinjavanja radnika za vrijeme trajanja postupka kod nadležnog fonda za određivanje penzije ili do zaposlenja kod drugog poslodavca ili nekog drugog načina obezbjeđenja ličnih prihoda.

Otpremnina, kao pojam i prema svojoj svrsi, predstavlja situaciju kada radnik napušta preduzeće u kojem je do tada radio i ona nikada nije predstavljala pravo na plaćanje novčanog iznosa za „otpremanje sa jednog na drugi posao“ kod istog poslodavca. O tome svjedoči i sadržaj odredbe člana 141. ZR i člana 33.đ) Opšteg kolektivnog ugovora („Službeni glasnik RS“ broj: 40/10), koji govore o otpremnini.

Tužitelj je odmah po razrješenju sa funkcije izvršnog direktora sa tuženim zaključio novi ugovor o radu broj: ... od 22.4.2014. godine, kojim je zasnovao radni odnos na neodređeno vrijeme na radnom mjestu „Kontrolor naplate prihoda“ u sjedištu poslodavca, s platom koja se sastoji „iz najniže cijene rada pomnožene sa koeficijentom 5,6 uvećane za 0,5 % za svaku godinu radnog staža i za 30% po osnovu obavljanja složenijih poslova i funkcija“, iz čega slijedi da nema mjesta zahtjevu za isplatu otpremnine.

Pozivanje tužitelja na odluke donesene u predmetima broj: 71 0 P 030289 11 GŽ od 31.10.2011. godine i broj: 71 0 Rs 035737 07 Rs od 8.4.2011. godine, koje navode je isticao i u žalbi, ne mogu ishoditi drugačiju odluku jer u tim predmetima nije bila ista činjenična i pravna situacija. Tamo su tužitelji prestali da rade kod tuženog kao poslodavca, pa je traženje otpremnine bilo smisljeno, dok to ovdje nije slučaj.

Takođe je bez osnova pozivanje na presudu broj: 71 0 Rs 212828 15 Rs od 5.8.2015. godine, jer je taj postupak završen i po izjavljenoj reviziji (presuda broj: 71 0 Rs 212828 17 Rev od 22.11.2017. godine) u kojoj je Vrhovni sud Republike Srpske zauzeo stajalište identično onom koje se prihvata i u ovoj parnici.

Temeljem odredbe člana 248. ZPP, odlučeno je kao u izreci.

Predsjednik vijeća:
Rosa Obradović

Za tačnost otpravka ovjerava
rukovodilac sudske pisarnice
Amila Podrašić